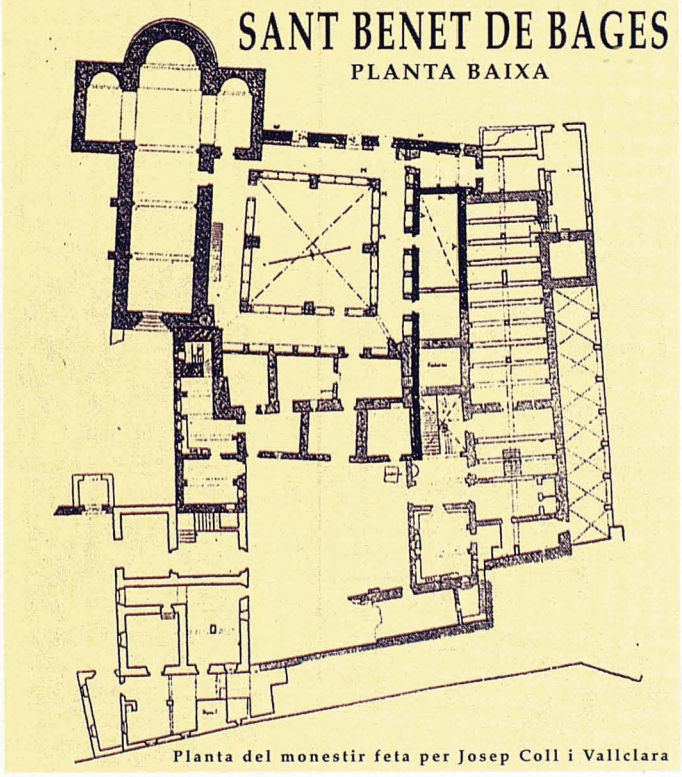
Monestir de Sant Benet de Bages

Planta del monestir feta per Josep Coll i Vallclara

A mitjan segle passat, la fatídica supressió de convents i monestirs, decretada a l'Estat espanyol els anys 1820 i 1835, seguida de la desamortització i venda dels seus edificis i béns, va fer perdre i destruir per a l'art, la cultura i el patrimoni comú, tresors acumulats durant segles per la generositat i pietat de les generacions que ens precediren.

Sant Benet de Bages es compta entre els monestirs exclaustrats i expoliats, però les seves edificacions foren més afortunades que la majoria de germans seus com Ripoll, Camprodon, Gerri de la Sal, Breda, Sant Pere de Besalú, Sant Pere de Rodes, etc.

Ben accessible des del poble de Sant Fruitós de Bages i del veïnatge de Torroella de Baix, a la carretera de Manresa a Vic, aquest monestir, ben sencer en la seva estructura, es troba en una petita vall, travessada pel Llobregat i emparada per la serra del Montpeità o puig de Sant Valentí. Decidí fundar-lo el magnat Sal.la, fill dels vescomtes de Conflent i home emprenedor que organitzà castells i termes des de les Guilleries a la Roqueta, de l'Anoia, passant per Guardiola de Berga i Maians de Castellfollit del Boix. L'any 960 posà els seus fonaments i l'erigí i el dotà el 967. Sal.la va unir el seu monestir a la Santa Seu i el va enriquir de molts béns i del cos de Sant Vanlentí, que ell portà de Roma, i que sempre fou un centre de devoció i d'atracció dels fidels envers el monestir.

Mort Sal.la, que es féu enterrar amb la seva esposa a l'entrada de l'església monàstica, els seus fills feren consagrar la nova església el 972. Aquesta però, fou devastada pels almoràvits el 1114 i renovada avançat el segle XII.

L'any 1075, el monestir s'uní temporalment a Sant Ponç de Tomeres, del Llenguadoc, però

recuperà la independència el 1108. Tingué força vitalitat fins avançat el segle XIV. El 1348, en la famosa pesta negra, moriren deu dels seus dotze monjos i la crisi general que la seguí féu que decaigués molt fins a no tenir abat, bona part del segle XVI. El 1513, fou unit a Santa Maria de Montserrat, que inicialment hi creà un col.legi d'arts per a formació dels seus monjos i des del segle XVIII, fou una residència o lloc de repòs per als monjos vells de Montserrat. Tenia aquesta funció quan fou suprimit el 1835.

Sant Benet de Bages, tot i una expoliació inicial de la qual fou víctima, conserva íntegre el conjunt dels efidicis monàstics, un del millors i més ben conservats del país. Dintre d'una muralla d'origen medieval conserva, entorn de l'església i el claustre, un seguit d'edificacions que van de la residència o palau abacial al gran celler gòtic o al sector porticat i amb grans galeries d'època montserratina de la part meridional. Entre mig hi ha unes edificacions medievals i unes altres de caire romàntic, com l'escala, pou i sector obert situat entre el claustre i el celler. Un gran jardí i densa vegetació amoroseix el conjunt.

Des del punt de vista estètic, l'església del segle XII, té un magnífic portal amb arcuacions en degradació, i treballats capitells a ponent, una cripta, un campanaret al cim de la volta i una gran torre de defensa i campanar prop l'entrada. El claustre té una ambientació magnífica amb velles tombes i rics capitells, alguns aprofitats d'una obra anterior del segle X. Tal com es mostra avui, es va refer a final del segle XII. A la seva part oriental té els arcs i capitells d'una galeria o ingrés de sala capitular del segle X.

És autora de l'estat actual del cenobi la família del pintor Ramon Casas, que el posseeix des del 1908, any en què el va comprar la mare del pintor, Elisa Carbó. El conjunt havia estat expoliat des del 1845, però el va restaurar per a la família Casas-Carbó, l'arquitecte J. Puig i Cadafalch.

És impossible resumir la bellesa i arquitectura del conjunt de Sant Benet. Aquest es pot visitar per un mòdica entrada a càrrec dels propietaris que se n'ocupen i el mantenen. Visitar-lo és una obligació de tots els que estimen l'art i la bellesa.

Bibliografia:

-Josep COLL i VALLCLARA i altres autors: "La Comarca del Bages i el monestir de Sant Benet". BCE Comarca del Bages 78, Manresa, maig 1922, pàg. 346-364.

-Xavier SITJES i MOLINS: "Sant Benet de Bages. Estudi Arqueològic". Manresa, 1975.

-Fortià SOLÀ i MORETA: "El monestir de Sant Benet de Bages", Manresa, 1955.

-VV.AA.: "Sant Benet de Bages", a "Catalunya Romànica", XI, Gran Enclicopèdia Catalana. Barcelona, 1894, pag. 408-438.